Hukuk Bölümü 2008/318 E., 2009/204 K.

"İçtihat Metni"

Davacı, hissedarı olduğu, Bozüyük Çarşı Mahallesi, 550 ada, 16 parsel sayılı 252 m²

²'lik taşınmazın tamamını izale-i şüyu davası sonucunda, Adliye Satış Müdürlüğü vasıtasıyla 2002 yılında satın almıştır.

Bu taşınmazın 0,86 m²

²'lik kısmı üzerinde Karayolları Genel Müdürlüğü lehine 15.5.1998 tarihinde konulmuş kamulaştırma şerhi bulunmaktadır.

Davacı vekili, kamulaştırma işleminin davacıya tebliğ edilmediği, hissedarlardan N. T.'e tebliğ edilmiş olduğu, davacının önce Karayolları Genel Müdürlüğüne başvurup kendisine kamulaştırma işleminin tebliğ edilmediğinden bahisle şerhin kaldırılmasını istediği, bu başvurusunun tapu sicil müdürlüğüne başvurması gerektiği nedeniyle reddedilmesi üzerine, davacının Bozüyük Tapu Sicil Müdürlüğüne başvurarak kamulaştırma şerhi bulunan miktarın Karayolları adına, geri kalan miktarın da kendi adına tescilini ve şerhin kaldırılmasını istediği; davacının bu isteminin, Karayolları lehine olan şerhin ancak kamulaştırmanın yapılmasından sonra kaldırabileceği, bu aşamada kaldırılamayacağı gerekçesiyle 3.9.2003 günlü işlemle reddedilmesi üzerine; Bozüyük Tapu Sicil Müdürlüğünün sözkonusu işleminin iptali ve Adliye Satış Müdürlüğü yazısında belirtilen tescilin yapılması ve ayrıca mülkiyet ve tasarruf hakkının yasal olmayan biçimde tahdit edilmesi nedeniyle 3.000.000.000 lira manevi tazminatın davalı idareden alınarak müvekkiline verilmesi istemiyle 26.9.2003 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

ESKİŞEHİR İDARE MAHKEMESİ; 31.12.2004 gün ve E:2003/1183, K:2004/1663 sayı ile, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 7/son, 12/son, 14., 31/b ve 37. maddesi hükümlerine yer verdikten ve dava dosyasını özetledikten sonra; mevzuat hükümleri hep birlikte değerlendirildiğinde, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal davası, maddi hatalara karşı adli yargıda düzeltim davası açılabileceği, kısmen kamulaştırmalardan doğacak uyuşmazlıkların adli yargıda çözümleneceği, dava konusu uyuşmazlığın ise, bir kısmı kamulaştırılan taşınmazın 0,86 m²

²lik kısmının Karayolları Genel Müdürlüğü adına, geriye kalan kısmının da davacı adına tapuya tescil edilmesi talebinin reddine ilişkin işlemden doğduğu, bu işlemin iptali ve bu işlem nedeniyle uğranıldığı öne sürülen 3.000.000.000 lira manevi tazminatın ödenmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı, uyuşmazlığın niteliğine ve içeriğine bakıldığında , uyuşmazlığın, taşınmazın tapu kayıtlarında değişiklik (terkin ve tescil) yapılmasına ilişkin olduğu, uyuşmazlığın bu niteliği gereğince uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargının değil, adli yargı mercilerinin görevli olduğu görülmekte olduğundan, davanın görev yönünden reddi gerektiği sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine bu karar, Danıştay 6.Dairesinin 16.7.2007 gün ve E:2005/3171, K:2007/4527 sayılı kararıyla onanarak kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, Bozüyük Çarşı Mahallesi, 550 ada, 16 parsel sayılı taşınmazın izale-i şüyu satış müdürlüğü yazısı gereği müvekkili adına tapuya tesciline, taşınmaz üzerindeki kamulaştırma nedeniyle satılamaz şerhinin kaldırılmasına, müvekkilinin tazminat isteklerinin saklı tutulmasına karar verilmesi istemiyle 13.11.2007 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

BOZÜYÜK ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 25.06.2008 gün ve E:2007/1037 sayı ile; dava konusu edilen Bozüyük İlçesi Çarşı Mahallesi 550 Ada 16 nolu parselin tesciline ilişkin istem konusunda Eskişehir 1. İdare Mahkemesinin 2003/1183 esas 2004/1663 karar sayılı ilamı ile "Görev yönünden davanın reddine" karar vermiş olması ve bu kararın da Danıştay 6. Dairesinin 2005/3171 Esas 2007/4527 kararı ile onanmış bulunması göz önüne alınarak, bu parsel bakımından tescil istemini reddeden Tapu Sicil Müdürünün işleminin "İdari İşlem" oluşu ve idari işlemi değerlendirme yargı yetkisinin "İdari Yargının" görev alanına girdiği kanaatinin oluşması göz önüne alınarak gelinen yargısal süreçte yargı yolunun tespit edilebilmesi için 2247 S.Y nın 19. maddesi gereğince dava dosyasının bir bütün halinde UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA GÖNDERİLMESİNE, Uyuşmazlık Mahkemesi kararı sonucunun bekletici sorun olarak kabulüne, bu nedenle duruşmanın dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesinden dönüş süreci gözetilerek ileri bir tarihe bırakılmasına karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Ayper GÖKTUNA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 05.10.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Asliye Hukuk Mahkemesince 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu; Davacı vekilince idare mahkemesinde manevi tazminat istenildiği görülmekte ise de; her iki yargı yerinde ortak talep olan "taşınmaz üzerine konulan kamulaştırma şerhinin kaldırılması ve taşınmazın izale-i şüyu satışı gereği davacı adına tapuya tesciline karar verilmesi" yönünden uyuşmazlığın doğduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Davacının hissedarı olduğu taşınmazın tamamını izale-i şüyu davası sonucunda satın almasına karşın, bu taşınmazın bir kısmı üzerinde kamulaştırma şerhi bulunması üzerine; taşınmaz üzerine konulan kamulaştırma şerhinin kaldırılması ve taşınmazın izale-i şüyu satışı gereği davacı adına tapuya tesciline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "Kamulaştırmada önce yapılacak işlemler ve idari şerh" başlıklı 7.maddesinin üçüncü fıkrasında; " İdare kamulaştırma kararı verdikten sonra kamulaştırmanın tapu siciline şerh verilmesini kamulaştırmaya konu taşınmaz malın kayıtlı bulunduğu tapu idaresine bildirir. Bildirim tarihinden itibaren malik değiştiği takdirde, mülkiyette veya mülkiyetten gayri ayni haklarda meydana gelecek değişiklikleri tapu idaresi kamulaştırmayı yapan idareye bildirmek zorundadır. (Değişik cümle: 24/4/2001 - 4650/2 md.) İdare tarafından, şerh tarihinden itibaren altı ay içinde 10 uncu maddeye göre kamulaştırma bedelinin tespitiyle idare adına tescili isteğinde bulunulduğuna dair mahkemeden alınacak belge tapu idaresine ibraz edilmediği takdirde, bu şerh tapu idaresince resen sicilden silinir.";

"Kısmen kamulaştırma" başlıklı 12. maddesinin yedinci ve sekizinci fıkralarında; "Kısmen kamulaştırılan paylı mülkiyete konu

taşınmaz mal, evvelce paydaşlar arasında fiilen bölünerek bir veya birkaç paydaşın tasarruf ve yararlanmasına bırakılmış ve yapılan kısmi kamulaştırma bu yerin tamamını veya bir kısmını kapsıyor ise, bu durumda kamulaştırmaya ilişkin işlemler sadece bu paydaş veya paydaşlar hakkında yürütülerek kamulaştırma bedeli payları oranında kendilerine ödenir. Pay veya paydaşların sadece bu kısım için dava hakları vardır. Taşınmaz malın kamulaştırılmayan kısmı üzerinde hakları kalmaz ve adları paydaşlar arasından çıkarılır. Kamulaştırılan bu yerler tapu sicilinde idare adına tescil olunur.

Bu maddenin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıklar adli yargıda çözümlenir.";

"Dava hakkı" başlıklı 14. maddesinde; "Kamulaştırmaya konu taşınmaz malın maliki tarafından 10 uncu madde gereğince mahkemece yapılan tebligat gününden, kendilerine tebligat yapılamayanlara tebligat yerine geçmek üzere mahkemece gazete ile yapılan ilan tarihinden itibaren otuz gün içinde, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal ve maddi hatalara karşı da adli yargıda düzeltim davası açılabilir.

İdari yargıda açılan davalar öncelikle görülür.

İştirak halinde veya müşterek mülkiyette, paydaşların tek başına dava hakları vardır.

İdare, kamulaştırma belgelerinin mahkemeye verildiği günden itibaren otuz gün içinde maddi hatalara karşı adli yargıda düzeltim davası açabilir.

İdare tarafından, bu Kanun hükümlerine göre tespit olunan malike ve zilyede karşı açılan davaların görülmesi sırasında, taşınmaz malın gerçek malikinin başka bir şahıs olduğu anlaşıldığı takdirde, davaya bu gerçek malik, tapu malikinin daha önce öldüğü sabit olursa mirasçıları da dahil edilmek suretiyle devam olunur.

Açılan davaların sonuçları dava açmayanları etkilemez.";

"Yasak işler ve eylemler" başlıklı 31. maddenin birinci fıkrasının b bendinde;

Aşağıda yazılı işler ve eylemler yasaktır.

(...

...)

b) Mahkemece 10 uncu madde uyarınca yapılan tebligat, davet veya ilanen tebliğden sonra taşınmaz malın başkasına devir ve ferağ veya temliki.";

"Yetkili ve görevli mahkeme ve yargılama usulü" başlıklı 37. maddesinde ise, " Bu Kanundan doğan tüm anlaşmazlıkların adli yargıda çözümlenmesi gerekenleri, taşınmaz malın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemelerinde basit yargılama usulü ile görülür." denilmiştir.

Diğer taraftan 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 1027. maddesinde "İlgililerin yazılı rızaları olmadıkça, tapu memuru, tapu sicilindeki yanlışlığı ancak mahkeme kararıyla düzeltebilir. Düzeltme eski tescilin terkini ve yeni bir tescilin yapılması biçiminde de olabilir. Tapu memuru, basit yazı yanlışlıklarını, tüzük kuralları uyarınca resen düzeltir." hükmüne yer verilmiş; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlığını taşıyan 2. maddesinin 1 numaralı bendinde ise, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları; idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar, idari dava türleri olarak sayılmıştır.

Olayda, Davacının hissedarı olduğu taşınmazın tamamını izale-i şüyu davası sonucunda satın almasına karşın, bu taşınmazın bir kısmı üzerinde kamulaştırma şerhi bulunması üzerine; konulan şerhin kaldırılması ve taşınmazın izale-i şüyu satışı gereği davacı adına tapuya tesciline karar verilmesi istemiyle Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne izafeten Tapu Sicil Müdürlüğü'ne karşı dava açılmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelere göre, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda iptal davası, maddi hatalara karşı adli yargıda düzeltim davası açılabileceği, kısmen kamulaştırmalardan doğacak uyuşmazlıkların adli yargıda çözümleneceği anlaşılmaktadır.

Davada, kamulaştırma işleminin iptali istenilmemiş olduğundan, ortada idari yargı yetkisi kapsamına giren bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksızdır.

Bu durum karşısında, taşınmazın tapu kayıtlarında değişiklik (terkin ve tescil) yapılmasına yönelik uyuşmazlığın, çözümlenmesinde adli yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan başvurunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bozüyük Asliye Hukuk Mahkemesi'nce 25.06.2008 gün ve E:2007/1037 sayı ile yapılan BAŞVURUNUN REDDİNE, 05.10.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.